

Datum
2019-03-15

Dnr.nr: S2018/04805/FST Vår referens:
Ola Linder/ILI

Mottagare:
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se,
s.fst@regeringskansliet.se

Remissyttrande över En arvsfond i takt med tiden — en översyn av regelverket kring Allmänna Arvsfonden (SOU 2018:70)

Independent Living Institute (ILI) lämnar här remissvar på valda delar av utredningen.

Independent Living Institute

Independent Living Institute (ILI) är en tankesmedja och projektplattform för medborgarrörelsen Independent Living av och för personer med olika funktionsnedsättningar. Våra grundläggande principer är självbestämmande, självrespekt och empowerment (bemäktigande och bemyndigande). Vi arbetar för att samhället ska respektera kapaciteten hos personer med funktionsnedsättningar och kräver deltagande i samhället på lika villkor som andra. ILI har haft, och har alltjämt, verksamhet genom Arvsfondsprojekt.

Sammanfattning och allmänna synpunkter

Det är positivt att utredningen gjort en översyn av Allmänna arvsfondens verksamhet i syfte att säkerställa att fondens medel används för den verksamhet som de är avsedda för samt att medlen hanteras och redovisas transparent, rättssäkert och opartiskt.

ILI tillstyrker den generella linjen att villkor som säkerställer att enbart organisationer som i sin verksamhet respekterar, främjar och skyddar värderingar som präglar ett demokratiskt samhälle kan få stöd.

ILI har vissa synpunkter och observationer kring de förslag som gäller kriterier för beviljande av medel, särskilt vad som avses med överlevnad och att verksamheten ska komma allmänheten till del. Vi avstyrker att vissa delar av praxis ska införas i lagtexten så som de är formulerade och motiverade. Vi ser risker med att befästa problem som bidragit till hinder som organisationer har framfört. Det är viktigt att det civila samhället, och särskilt organisationer av och för personer med funktionsnedsättning, inte

blir för låsta av krav från myndigheterna för finansiering, se artiklarna 4.3 och 33.3 funktionsrättskonventionen och tillhörande allmän kommentar nummer sju.

Utredningen har tyvärr missat möjligheten att analysera behovet av, och möjligheten att finansiera, att civilsamhället driver strategiska rättsprocesser som ett sätt att främja, skydda och implementera mänskliga rättigheter på bred front. En ordning där arvsfonden kan finansiera strategisk processföring som en del av projekt skulle bättre gynna målgrupperna barn, unga och personer med funktionsnedsättning. Utvecklad rättspraxis gynnar alla i liknande situationer som fallet gällde, och implementerar värderingarna bakom lagar, samt klargör deras innebörd.

Det är positivt att akademien, och inte bara andra myndigheter, kan vara delvis finansierade i projekt eftersom ibland behövs akademisk kompetens i projekten och universitet är bra kontakter för överlevnad av projektresultat.

Angående förslag till ändamålsparagraf för Allmänna arvsfonden delar vi Funktionsrätt Sveriges syn som anges i remissvar med anledning av utredningen daterat 2019-03-06. I förslaget används begreppet "till förmån för". Det står för en föråldrad syn på barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättningar som passiva mottagare av välgörenhet, istället för att ses som bärare av mänskliga rättigheter på jämlika villkor. Därför anser vi att ändamålsparagrafen i lagtexten ska använda "skydda och utveckla implementering av rättigheter för" istället för "till förmån för".

Vi ser behov av bredare kompetens i Arvsfondsdelegationen när det gäller mänskliga rättigheter och ideell verksamhet. En strukturerad dialog mellan Arvsfonden och organisationer kring flera frågor som lyfts fram på dialogmöten för att förtydliga och effektivisera arbetsprocesserna för projektansökningar och utvärdering av effekter skulle gynna alla.

Synpunkter på vissa av utredningens förslag

7.3 Kriterier för stöd

Förslag: Stöd ur Allmänna arvsfonden ska få lämnas till verksamhet

- som är utvecklande för någon av fondens målgrupper
- där målgruppen deltar i planeringen och genomförandet, och
- som har förutsättningar att överleva efter det att stödet ur fonden har upphört.

Stöd ska också få lämnas till anläggningar, lokaler och utrustning, om de ska användas för verksamhet som uppfyller de angivna kriterierna.

Det bör av lag uttryckligen framgå att stöd inte ska få lämnas till en organisations löpande verksamhet.

ILI tillstyrker de två första kriterierna, eftersom de möjliggör bemäktigande och initiativtagande för att förbättra målgruppernas livssituationer.

ILI avstyrker krav på överlevande och att stöd inte får lämnas till en organisations löpande verksamhet, så som de är formulerade eftersom

motiveringarna är otillräckliga för att införas i lag, och det finns risk för en mer restriktiv tolkning av bestämmelserna om de kodifieras än om de är just praxis. Det kan redan vara svårt att ha med många samarbetspartners, särskilt inom det offentliga, när en ansökan skickas in och den inledande fasen pågår.

7.4.2 Stöd ska inte få lämnas till en organisation med anknytning till terrorism eller som i övrigt inte respekterar mänskliga rättigheter

Förslag: Stöd ska inte få lämnas till en organisation som främjar, uppmanar till eller försvarar terrorism eller som i övrigt inte respekterar mänskliga rättigheter.

ILI tillstyrker förslaget med en erinran om att skrivningen inte får bli för snäv för att tillämpningen ska bli svår och långsam.

Särskilt om overheadkostnader (kap 9)

Det är problematiskt att Arvsfonden inte beviljar medel för arbete med ansökningar inför och rapportering av projekt efter projektperiodens slut. Dessutom är det problematiskt att vissa core-uppgifter såsom kanslimöten och annan central verksamhet inte ingår i de aktiviteter som det går att söka medel för. Vidare vet vi att administration, arbetsmiljöfrågor och GDPR inte direkt täcks av projektmedel. Att anställa personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, eller nyanlända som kräver flera arbetspråk, kan kräva mer planering och arbetsmiljöarbete än vad som ofta beviljas i form av administrativa tjänster i projekt.

Med vänliga hälsningar



Jamie Bolling

Verksamhetsledare Independent Living Institute